

GAZETĂ TRANSILVANIEI.

Gazetă ese de 2 ori: Joi'a si Duminec'a, Foi'a, candu concedu ajatóriale. — Pretiu: pe 1 anu 10 fl., pe $\frac{1}{4}$ 3 fl. v.a. Tieri esterne 12 fl. v.a. pe unu anu seu $2\frac{1}{2}$ galbini mon. sunatórie.

Anul XXXIX.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Taxa timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 96.

Brasovu 21/9 Decembrie

1876.

Unio. Poenitentia.*)

II. Consecutiele ulterioare a le unui adeca fusiunei. Multu ne obligea pe noi magnatii Transilvaniei prin enumerarea catu se poate mai exacta, chiaru minutiósa a tristelor resultate ale fusiunei, pe care noi de si decisi a le inregistra si enumera la timpul seu, nu amu fi fostu in stare de a face aceasta cu precisiunea observata la dumnealoru. Chiaru si acuma, urmându cele scrisse de boieri reproducemus pentru majoritatea preponderanta a lectorilor nostri, cari nu cunoscu limb'a maghiara, numai pe cele mai pregătite, batatorie la ochi, lasandu apoi că cunoscatorii de limba se caute pe celelalte in originalulu citatu mai in susu.

Luati a mana — ne dicu magnatii — acea multime de legi, acele instructiuni si dispositiuni contradictorie, totu atatea pedece ale regularei proprietatilor, care apasa pe proprietari, ii nacajescu forta nici-unu scopu si le submina prosperitatea cu incetulu, inse siguru, si ve veti convinge, ca interesele adeverate ale maghiarilor transilvani nu au fostu reprezentate de locu in diet'a si in ministeriu Ungariei.

A doua erore a politicilor din Transilvania fu, ca s'an fusionatu totu asia orbesce cu partile Ungariei. Deputati, presa, opiniunea publica (maghiara) din Transilvania s'an inrolatu nebunesce in cele două partite (Deák si Tisza), care luptau cu furia un'a asupra alteia, nu pentru vreo alta causa, ci numai pentru potere, inse cu mare faciarfa, ca-ci adeca partit'a numita a lui Deák seu cea din drépt'a cunoscerea forte bine, ca ceea ce apara ei cu atata sgomotu (adeca dualismulu inchiajetu la 1867), nu are trebuintia de apararea loru, era partit'a din stang'a, adeca a lui Tisza, sciá totu asia de bine, ca ceea ce cembatu ei cu atata vigore, nu poté se restorne si nici ca voieá, pentru ca in loculu dualismului ce era se puna? Centralismu in Vien'a seu federalismu. Ca lucrul a mersu asia si nu altu-mentrea, se cunosc prea invederatu din fusiunea facuta de cele două partite dupa comedie'a jocata in cursu de optu ani, candu apoi „eroului inchiaie pace cu poterea“ (adeca cu imperatulu, expresiune sarcastica, sagetatorie asupra lui Tisza.)

Aci magnatii ardeleni suntu de opiniune, ca deputatii ardeleni nicidcumu nu trebuiea se iè parte la luptele ungurenilor, ci se se fia tienutu in resvera si se fia participatu la lupta numai atunci, candu ar' fi vediutu, ca potu folosi patriei loru Transilvaniei, adeca se nu le fia pasatu de recriminari, ci se fia adoptatu principiu: uniu cu resvera, era dela doctrinarii (mai bine teroristii) din Pest'a se nu fia cerutu nici-unu ajutoriu. Cu alte cuverte a le nóstre: deputatii ardeleni se se fia portatu asia precum se pôrta croatii in diet'a Ungariei, se sara intre ungureni atunci, candu aceia se incercă a face reu Croatiei, seu se opunu la legi salutarie. Asia dieu, déra aci trebuea se aiba cineva curagiulu si patriotismulu croatilor; cine nu dispune de acele calitati eminente, se fia siediutu acasa la neveste si copii, era se nu se faca de vorb'a si risulu lumei.

A trei'a erore, dicu magnatii, ca a fostu fusiunea de antieri a celor două partite Deakisti si

Dobritieneni alias Kossuthiani, sub titlu minciunoso de partita liberale. Déra acumu Transilvania nu mai avea nici unu votu in diet'a Ungariei, nici o influența asupra mersului lucrurilor; astadi vocea tñerei nóstre nu trage mai multu in cumpana, decat uniculu votu alu unui secretariu de statu; majoritatea preponderanta a deputatilor ardeleni petrece in tacere melancholica, 'si cauta fia-care de interesele sale private, era tiér'a numita Transilvania o considera că unu obiectu perduto, care pentru ei nici ca ar' mai existe. Dupa aceste observatiuni ucigatore, facute asupra deputatilor actuali ai Transilvaniei, magnatii numescu fusiunea atentatu seu lovitura parlamentaria, sofisma armata cu totu speciile de coruptiune, prin care Transilvania fu abatuta de nou din drumulu seu naturale, care dupa opiniunea boierilor nu poate fi decatul celu conservativu, prin care s'ar' poté regula si cestiunile nóstre de nationalitate. Este inse forte curiosu a vedé, cumu densii cuventul Conservativu 'lu traducu si explica la loculu acesta cu terminalu de Mana libera (szabad kéz), ceea ce noi romanii o amu tradusu totu-deauna, o traducemu si astadi cu despotismu, cu tirania, din care se nasce apoi monstrulu ce se dice revolutiune si belu civilie. Se si-o insemne aceasta magnatii forte bine cu multu mai inainte de a ajunge densii la poterea catra care aspira.

De altumentre a aristocratulu, pe a le carui urme purceseram u pana la loculu acesta, apucatul ca pe nesimtite de innascutulu fanatismu nationale, uitandu de totu tiraniile cate le sciu descrie boierii asia de frumosu, se perde óresicum in ideile sale si prorupe dintr'odata in urmatóriile cuverte, pe care romanii trebuie se si le creste de asupra usiei seu pe grinda.

,Avemu trebuintia de potestate că aceea, care se puna consolidarea nationalitatiei nóstre mai presus de ori-care dogma si de ori-care altu interesu, pentru-ca aceasta (adeca maghiarisarea) este puru si simplu cestiune de existentia pentru Transilvania. Pe dreptu este ingrijatu ori-care maghiaru simitoriu, constatandu ca, pre candu natiunesa nostra scade, alte nationalitati se inmultiescu neincetat, ca proprietarii maghiari se ruinédia in modu sistematicu, poporulu agricultoru (maghiaru) de prin comitate se transforma cu incetulu in romani, secuui emigra successive, de si aceasta migratiune s'ar' fi potutu impedece pe dieci de ani inainte numai cu una din acele sume de bani, care s'an dilapidatu spre es. la executarea fantasticului planu alu palatului de yama din B.-Pest'a“.

,Avemu trebuintia de potestate absoluta, netiermurita, pentru că se ne potem consolidu nationalitatea nostra fara nici-unu respectu la alte interese. Noi nici-odata nu amu fi crediutu, ca vomu audí unu limbagiu asia desperat in societatea inalta a boierilor tñerei, in acea societate, in care se cultiva multu limbile german'a, frances'a, angles'a. A face apellu la potestate absoluta si a nu considera, ca astadi cumu sta lumea europénă, nu mai essiste nicairi potestate absoluta, nici in coróne, nici in aristocratia, nici in demagogia, ca-ci ea este infrenata si marginita preste totu, in Francia, in Austria, in Germania, chiaru in Russia si Turcia, catu insasi potestatea infalibile a papei dela Rom'a vechia a devenit ilusiune; a nu vedé,

ca preste totu se implinește voint'a maioritatilor adeverate, efective, era nu a persoanelor singurante, nici a minoritatilor, care pôrta masc'a minciunosa de maioritat; a nu cunosc, ca aceia, cari 'si intendu manile dupa potestate absoluta, discretionaria (szabad kéz), irrita spiritele si inpingu la revolutiuni, la belluri civili, la exterminari că cele din Siri'a, că cele din Grecia, din Candi'a, Serbi'a, Bulgaria etc.; — intr'unu cuventu, a nu vedé lucrurile asia cumu suntu ele in realitate, nöue n se pare mai multu decatul fanatismu, ni se pare că se dicemua asia, că o petrificatiune a simtiemtelor, că o idea fixa incurabile, cumu tienu francesii despre Bourboni, pe cari'i caracterisédia cu sententia cunoscuta: „N'a uitatu nimicu si n'a investiatu nimicu“. Ne-ar' parea forte reu, candu ne-amu vedea si noi locuitori ai Transilvaniei constrinsi fora voi'a nostra se aplicamu acea sententia severa si in placabile la fruntasii tñerei. A nu cunosc nici acuma catra capetulu a-cestui seculu, dupa experientiele cele mai triste facute in patru dieci de ani, ca maghiarisarea este curatul unu anachronismu, insémna a nu cunosc intru nimicu immens'a desvoltare a simtiului de nationalitate si a progresselor in literatur'a natiionale la celelalte popóra. A sacrificia totu interesul pentru maghiarisare? Au nu le sacrificati pe totu, chiaru patri'a Transilvania si ce v'au folositu? Insi-ve marturisiti ca nimicu. Ati voitu se duceti pe poporulu romanescu in Ungaria spre a'lui maghiarisu acolo, pre catu nu v'ati simtitu in potere de a'lui maghiarisu aici insi-ve. Nu ati vidiutu ca trageati pe romani la romani, era dv. mergeati că se ve amestecati si perdeti in oceanulu slavilor si alu renegatilor, precum singuri marturisiti. In locu se castigati mai multu, ati perdu totu; o spuneti dv. si totu ve intorceti in cerculu vitiosu. Ati espusu tiér'a la periculu de belluri civili slavo-maghiare. Ati semenatu ventu, că se secerati furtuna. Negamu, ca esistentia Transilvaniei ar' depende catu de pucinu dela maghiarisarea ei si respingemu aceasta doctrina revolucionaria, totu odata tirannica si terroristica cu tota indignatiunea dictata nöue de simtiamentele nóstre nationali, de a nostra demnitate că omeni, cari amu pusu totu-deauna pretiu vieti'a pentru limb'a nostra.

(Va urmá).

Spicuire din vieti'a municipale a Transilvaniei.

Adeca pre catu se mai poté numi vieti'a municipale dupa impartirea si organisarea cea noua a Transilvaniei. Déra mai antaiu se vedem, cumu este representatul elementulu nostru national romanesco dupa reorganisatiunea executata in anulu a-cesta. Divisiunea inechita, ruginita si absurdă a cadiutu; ce s'a pusu in loculu ei, se scie si se vede; scopulu nouei divisiuni este in gur'a nostra a toturor: Maghiarisarea cu ori-ce pretiu din lume, precum o si spunu totu diariale maghiare pe facia, in gur'a mare. Alegeri, déca au fostu alegeri, se facura. Hierarchia functionarilor municipali a remas in parte mare cea vechia feudală. Cele 14 comitate, in care se impart Transilvania, au in proportiunea extensiunei loru cate 24—32—40 pana la 60 de functionari, cu mare

*) Continuare din nr. 94 a. c.

cu micu, dela prefectu (supremus comes) pana la celu mai teneru cancelistu, chirurgu, silvicultor etc. Adeca cu totii aproximativu camu 420 functionari, afara de ai cetatiloru. Acum se vedem, camu cati romani se afla in acestu numeru. Schematismu (carte de adresse) nu avemu, se publică inse la Sibiu unu „statu personale“, asia precum editorulu 'lu primi dela fia-care comitatu, cu exceptiune de uniculu *). Dupa acesta aflamu:

In comitatulu Sibiului functionari romani	6
In alu Brasiovului	1
Alu Cetatiei-de Balta celu mare	3
Alu Bistritia-Naseudului din 33	23
Alu Fagarasiului din 33	19
Alu Clusiu	6
Alu Dobacei	12
Alu Turdei-Ariesiului	4
Alu Albei (pana susu la Abrudu)	5
Alu Huniadorei cu Zarandu din vreo 60 numai	8
Comit. Odorhei (Secuime)	0
„ Ciucu (Secuime)	1
„ Muresiu (secui si romani) ?	
	93

Cei mai multi dintre acesti 93 suntu pe gradurile inferioare ale hierarchiei, mai susu forte putini, ceva mai multi subprefecti (Szolgabiro).

Afara de acestia ar' mai fi inca vreo 18 de origine curata romanescă, ei inse vréu se tréca de renegati, éra noi nu le stamu in drumu.

Elementele din care suntu compuse comitetele municipali administrative si adunările generale reprezentative, nu le pot temu grappa dupa nationalitatile genetice, ca ne lipsescu cathalógele respective; déra din cífrele susu specificate pote combiná ori-cine, a cui este si in acelea partea leului. Nu ca ne-ar' dorea multu capulu de repartiuni cá acestea, ne place numai se constatamu adeverulu si se damu lectorilor oca-siune de a-si face ei insii tabelle comparative intre celelalte döue periode trecute dela 1850 incóce.

Comitetele administrative se aduna pe fia-care luna in sensulu legei noue, mai multu cá se as-culte decrete ministeriali si referadele functionariilor municipali, éra momente mai demne de pén'a chronicariului se intempla forte rari.

Comitetul admin. din Bistritia-Naseudu 'si tieniú siedenti'a a trei'a menstruale in 4 Dec. sub presiedinti'a prefectului Hoessler. Primulu obiectu fù decretulu ministrului de interne, prin care-por-tarea processului verbale in trei limbi fù declarata de illegale si oprita. In acelui comitatu jocu rola si dn. Koos Ferentz in calitate de inspectoru alu scóleloru. Advocatulu Dan. Lica propusese, cá comitetulu administrativ alu fondurilor dela Na-seudu se fia constrinsu, cá se-si faca statutele si se le supuna la ministeriulu de instructiune publica; dn. Koos 'lu ajutà cu energia. Ce istorii se fia acestea colo la Naseudu? **). Romanii gr. cath. din Rodn'a-vechia inca o patira catu de reu, ei suntu in döga de a li se inchide scól'a confessionale. Acolo s'au intemplatu si ceva turburari. Unde nu e capu, alérge pitioare.

In 44 de comune ale acestui comitatu mai suntu restantie de contributiuni: 88 mii florini!

— Comitetul administrativ alu districtului Fagarasi tieniú siedintia estraordinaria in 30 Nov. Din aceea aflamu, ca intre dnii oficiari c. r. pensionati si unii din activitate, si intre auctoritatile comitatului se escà unu conflictu din cele mai aprige, mai alesu din caus'a unoru neregularitati ce dice inspectorulu scóleloru, ca ar' fi la scól'a rom. catholica, la care se adausera insultele aruncate asupra ddloru oficiari si anume

*) Siebenb. Volkskalender 1877. Hermannstadt pag. 49—58.

**) Naseudenii se citésca spurcatele denuntia-tiuni din „Kelet“ nr. 283 din 12 Dec. a. c. sub rubric'a „Bukuresti szemle“. Nu vedeti unde ese? Ca averile vóstre castigate cu sangre scumpu se se declare de fonduri a le statului? Red.

asupra dlui loc.-colonelu Alexandru Mayer coman-dante alu garnisonei in diariulu „Kelel“ de catra unu corespondente, care se pare a fi functionari. Casulu e descris in „Kelet“ din 10 Dec., dèra forte sucit u asia, in catu partialitatea si ur'a cea cumplita asupra ddloru oficiari, cari 'si vérsa san-gele pentru tronu si statu si cari nu potu se su-fere misieliile vediute si pipaite, 'si scóte capulu monstruos din fia-care linia.

— Din siedinti'a comitetului Albei tienuta la 4 Dec. aflamu intre altele, ca asupra comunei Bucerdea (loculu nascerei fericitului Ioanu Maiorescu) s'au scosu bracia ostasiesci din caus'a unoru turburari.

— Comitetulu administr. alu comit. Brasiovu inca tieniú siedintia in 11 Dec. O descrie „Kronst. Ztg.“, déra cu altu condeiu, nu mai multu cu celu de inainte cu 5—6 luni. Din 59 mii restantia de contributiune au intratu (mai multu prin ex-e cutiuni) in lun'a Nov. 39 de mii. Din an. 1875 era restantie 47 mii. Dissensiunea intre brasioveni si saceleni din caus'a padurilor inca totu nu s'a impacatu de plinu.

In comitatulu secuiescu Haromszék restantiele de contributiuni se urca la sum'a relative cumplita de 182 mii florini.

Brasiovu in 8/20 Decembre 1876.

Pentru cá se potemu vedé, ce scopu voiesce guvernulu se ajunga prin cumpararea calei ferate maghiare de ostu pe sam'a statului, si totu-odata se ne convingemu si despre insemnetatea propunerii lui Zsedényi, relativa la intentarea processului criminalu contra insielatiunilor si mancatorilor facute la construirea acestei cali ferate, care propunere s'a acceptatu contra vointiei guvernului, — aflamu de lipsa a reproduce aici numai pucine detaiuri din vorbirile ce s'au rostitu asupra acestui obiectu. — Guvernulu s'a intielesu cu actionarii si a cumparatu numit'a cale ferata cu 10 milioane florini, séu mai bine disu cu interesele dela acésta suma, cari facu pe anu cinci sute de mii. Actionarii au perduto la acestu tergu doue din trei parti ale capitalului bagatu in numit'a cale ferata, inse ei s'au multiumitu si cu atat'a, cá nu cumva mane poimane se nu mai capete ni ci atat'a. Ministrul Tisza rogà camer'a, cá se primésca proiectulu de lege relativu la cumpararea calii ferate de ostu si se respinga propunerea lui Zsedényi, refe ritória la intentarea processului criminalu, dérâce precandu statului i jace in mare interesu de a dispune liberu si dupa placu de calile ferate in Transilvani'a, pe atunci totu interesele statului maghiaru au se suferia mare lovitura prin intentarea unui processu criminalu, care nu va duce la nice unu resultatu, ci va provocá numai unu scandalu mare. Pentru evitarea acestui scandalu rogà camer'a, cá se concreda tota acésta affacere in manile guvernului, investindu-lu cu potere discretio-naria. Prim'a rogare a dlui Tisza s'a si primitu, ca-ci camer'a a votatu proiectulu de lege despre acuirarea calei ferate din cestiune pe sam'a statului; a dou'a cerere inse nu i s'a implinitu, dérâce camera s'a alaturatu pre langa propunerea lui Zsedényi, cá se se dè in judecata toti concessionarii, intreprindetorii, consilarii de administratiune si comissarii guverniali, cari la constructiunea calei ferate maghiare de ostu si-au mangitu manile si numele. — Cu acésta ocasiune dlu Tisza a cape-tatu o lectiune, la care nu s'a asteptat. Este inse buna acésta lectiune, ca-ci prea tare se increde in mameluclii sei, cari inse preste nòpte au potutu selu parasésca si se se inchine a doua dì la unu altu idolou nou.

In siedinti'a dela 15 Decembre s'a finitu desbaterea asupra bugetului, care s'a primitu de catra maioritate mai vertosu dupa ce domnulu Tisza amenintà cu demisiune formale. Inse acésta demisiune, despre care chiaru organele dlui Tisza au scrisu cu mai multa placere, cá se faca

pressiune asupr'a mameluciloru, nu este nici-decum seriosa. Dlu Tisza va remané inca la potere pana atunci, pana candu partit'a sa i mai da sprigini si potere, dér mai vertosu pana candu nemtii de dincolo nu voru triumfa asupra lui.

— Cestiunea bancei se afla inca totu in sta-diul de pana acum. „Pester Lloyd“ érasa a in-ceputu a da Domnitorului rolulu de impaciutoriu intre fratii dualisti litiganti. Elu scrie, inse noi nu trebue se credemu, ca Domnitorul are inca cea mai buna sperantia, ca cestiunea bancei se va resolute in modu dualisticu. Totu acésta foia ne comunica mai departe, ca ministrul Tisza are de cugetu a cere inviores Domnitorului pentru infini-tarea unei bance nationale maghiare independinte, si déca monarchulu i va denegá consemntientul seu in acestu respectu, atunci dinsulu va demissiona fora amanare.

— In Cislaitani'a s'a deschis o subscriptiune pentru unu imprumutu de renta in auru in suma de 40 de milioane si se dice, ca subscriptiunile sunt asiá de numeróse si de insemnate, incatul sum'a de 40 milioane s'a accoperit de mai multe ori. Numai cas'a Rothschild si institutulu de creditu au subscrissu cele de antaiu 40 milioane.

* *

Dela conferinti'a din Constantinopole nu incéta a veni sciri de pace, sciri de buna intielegere si de reconciliatiune intre Ignatieff si Salisbury. Inse lungu tempu nu se va mai cantá pe acésta córda si ea se va rumpe. Precum noi asiá si altii potu se véda, ca cele ce se petrecu in Constantinopole sunt numai nesce manevre, prin cari poli-tic'a russesca vré se -si ascunda tendintiele sale. Russi'a va dice totu pace pana atunci, candu va incurcá itiele astfelui, incatul se nu le mai pôta descurcá decatu prin sabia si focu. Dlu Gorciacoff nu vré se tréca de conturbatoriu alu linișcei europene, ci in momentulu candu va formulá proclamatiunea de resbelu voiesce se dica, ca Turci'a cea incapaciata a provocatu resbelul, pre care Russi'a a voit u se-lu evite cu ori-ce pretiu. Pentru aceea se nu ne lasam se ne amagésca scirile de pace din Constantinopole, ca-ci acele nu sunt decatu nesce manevre diplomatice, cari prevestesc furtuna.

Conferintiele, cari s'au tienutu pana acum, au fostu numai preliminare; conferinti'a principale se va deschide numai in 23 aéu in 24 Decembre. De referent- pentru reformele ce sunt de a se intro-duce in Bosni'a si Erzegovin'a s'a alesu de catra conferintia baronulu Calice, éra lordulu Salisbury p. reformele bulgare.

— Pórt'a ottomana a dechiaratu, ca ori-ce ocupare a territoriului seu o considera cá dechiarare de resbelu. Ceea ce cu alte cuvinte va se dica, ca dins'a cu nice unu pretiu nu se invioiesce cu occupatiunea straina. Din contra inse Russi'a insistă la occupatiune si inca din partea trupelor sale. Anglia inca primesce in principiu planul de ocupare, inse cere, cá nu Russi'a, ci unu statu neutrale se intre in Turci'a. Déca s'ar' primi cerearea Angliei, atunci in prim'a linia Romani'a ar' fi chiamata se intre in Bulgari'a.

— Cá illustratiune la scirile de pace dela conferintia se comunica unu anunciu alu unei cali ferate din centrulu Russiei, unde se notifica offi-cialu, ca in 16 l. c. calea ferata Orel-Griazy n'a primitu ni ci chiaru espeditiunea postale, cu atatu mai pucinu persoane voigiere, dérâce a fostu ne-interruptu ocupata cu transportu de trupe. Acésta impregiurare dovedesce, ca Russi'a n'a mobilisatu numai in tienuturile militari meridionali, ci chiaru si in centrulu seu, si ca mobilisarea continua. — Cele trei corperi de armata concentrate in Chisineuvu si-au incepuntu mersulu strategicu; 150 mii fatori voru ajunge in cateva dile la confinile Ro-maniei.

— Dérâce a venit u vorba tocmai despre Ro-mani'a, se inregistramu aici unele din multimea aceea de sciri, ce se publica despre dins'a prin diurnalele europene. Unu corespondinte din Chisineuvu scrie, ca multu pana in 5 Ianuariu si cor-tebulu generalu alu comandantului supremu russescu va fi la Focsiani in Moldov'a. Capitalea Romaniei va remané neatinsa de muscali, ca se nu vateme camva ambitiunea romaniloru, cari suntu amici ai musculariloru. — In Calafatu suntu concentrate 10 mii trupe romane si cor-tebulu generalu inca se va asiedia acolo. Principele Carolu va luá insusi co-

mand'a suprema. Prim'a bateria, care a sosit la Calafatu s'a asiadiat la unu locu, de unde se poate domină tota Dunarea intre Calafatu si Vidinu. — Scirea neintemeiata, ca locuitorii mai bogati din orasiele dela Dunare: Turnu-Magurelle, Olteniti'a, Giurgiu etc. fugu in capitale de fric'a turciloru, se sustiene inca cu multu zelu de catra corespondentii straini; ba ei dicu, ca guvernul roman ar fi tramsu unu despartiementu de pioniri la Giurgiu, ca indata ce ar trece turci preste Dunare, se scotă sinele calei ferata ce duce la Bucuresci, cu totu ca Savetu-pasi'a a declaratu, ca numai atunci va trece armat'a turcesca in Romani'a, candu dins'a s'ar' alatură la armat'a inimica russescă.

— Inse cumca Romani'a se pregatesce pentru eventualitati mari, se poate vedé de acolo, ca Domnitorul prin decretu a ordonat a se mai creă optu regimete de dorobanti pre langa cele optu, cari dejă existu. Totu-oata se va mai creă si unu alu treilea regimentu de artileria, care va fi provadu cu tunuri de sistemulu lui Krupp, cari au sosit in Romani'a numai in septemanile trecute.

D. Ztg. din Vien'a dice, ca in Craiov'a s'ar fi formatu unu comitetu sub presiedinti'a lui I. Cretescu pentru formarea de legiuni de voluntari din juni romani cu avere, cari se se equipeze si sustiena insisi. Chiaru si intre damele romane ar domni unu spiritu bellicosu; mai multe dintre dinsele s'ar' fi adressatu catra ministrul de resbelu, ca se le primescă in corpulu sanitariu că sorori de caritate.

— Sciri electrice de eri si alalta eri spunu, ca dlu Dim. Brateanu, care e tramsu la Constantinopole, are missiunea speciale de a cere dela conferinta suveranitatea Romaniei. Alta scire spune, ca guvernul roman a deschisu unu imprumutu in tiéra in suma de 37 milioane. — Despre totu aceste foile de Bucuresci nu scriu nimicu, cu totu ca pe unele dintre aceste sciri si anume pe cele despre pregatirile statului roman le potem luă că adeverate.

— Kossuth Lajos, betranulu revolutionariu maghiaru, inca si-a datu parerea in cestiunea orientale. Elu a scrisu o epistola deputatului E. Simonyi, unde dice, ca Austri'a, aruncandu-se in bracele politicei russesci, 'si va periclită esistinti'a. Totu-oata Kossuth dice astazi, ca interesele austriace sunt astazi identice cu cele maghiare. Mare schimbare in principiele lui Kossuth. Nu este tocmai tare lungu tempu, de candu dinsulu voia se aduca pe unu principe rusu pe tronulu ungurescu si de candu dicea, ca inseressele maghiare nu se potu nici-oata uni cu cele austriace.

Romania.

Bucuresci in diu'a de st Nicolae. Conspiratorii si rebellii in contra drepturilor omenesci si a dreptului poporeloru au tramsu in capital'a Romaniei spioni sub titlulu de diariati si coresponenti, precum au fostu tramsu in vîr'a trecuta la Belgradu, cu scopu de a scociori si tradâ planurile natiunei si ale guberniului; i-au alesu inse forte reu, pentru ca pre langa ce n'au locu nicijuri in societatea romanescă, apoi sunt si prosti, că vitieii la port'a noua. Asia dera nu numai din reputatea, ci si din gros'a ignorantia a spioniloru se poate explica torrente de miciuni telegrafice si epistolarie, cu care ametiescui ei capetele omeniloru. Se afla intre ei si vre-o patru maghiari curati (duoi la Galati-Braila) era ceilalti sunt jidovi, veniti de curendu, cari jocă Walzer ori csárdás, dupa cum li se cere, aici inse li s'a spusudin capulu locului, ca n'au ce caută la nici unu ministru si cu atatu mai pacinu pre la palat. De aici apoi turbarea si resbunarea loru, la care totu pusera capacu nerusinatii prin spurcat'a miciuna publicata in diarele maghiare despre dlu Ioanu Brateanu ministrul actualu la finacie, tata la numerosa familia si omu alu carui modu de vietuire semena mai multu cu alu unui prentu venerabile, ca s'ar fi certatu si batutu in localu publicu cu unu individu din partit'a conservativa, in urmarea unei dispute escate despre dlu generalu Florescu.

Avemu exemplu, ca chiaru publicatiunile Monitorului officiale si discursurile parlamentarie ale oratoriloru publicate in acel'a se falsifica de catra acei oameni percuti. Se luamu din nenumerate alte macaru numai cateva sciri cu totul false sau falsificate, despre cari noi ne afiamu in positiune se afirmam in modulu celu mai categoricu, ca starea lucruriloru, este cu totul alt'a.

Despre accordulu care, dicu ei, ca s'ar fi fa-

cutu intre gubernulu romanescu si intre Russi'a pentru trecerea trupelor russesci prin Romani'a, nemicu nu este adeverat. Cabinetul nostru nu poate luă in casuri de aceste nici o decisiune, foră una lege formală, care trebuie se fia discutata si votata in ambele camere legislative. Spionii au uitatu, ca aici nu este in Turci'a. Cu totul altul este adeverat. In alt'a Porta a tramsu din nou pe unu turcu mare la Bucuresci, că se imbia pe cabinetulu romanescu pe temeialu art. 26 alu tractatului de Parisu cu ajutoriu contra invaziunii russesci, dera ministeriul nostru si dete unu respunso prea frumosu dicundu: Pana acum Russi'a nu areta nici o intenție de a trece Prutul cu forti'a; conferinti'a dela Constantinopole nici nu a decisu nemicu in cestiunea neutralitatii romanesci; in fine, ca romanii avendu in memor'a loru totu horrornile turcesci din trecutu si crudimile comise in anulu acesta de catra trupele turcesci in Bulgaria, Bosni'a si Serbi'a, sunt decisi a da facia cu orice alte pericule, de catu a suferi, că territoriul acesta se mai fia prefacutu in teatru bellicu si popolatiunea data victimă la cercaseni si basi-bozuci.

Scirea din „P. Napló“ (Nr. 300) ca Porta ar fi imbiatul pe Romani'a cu provinti'a Dobrogea, prin urmare cu gurile Dunarei si cu incetarea tributului, numai se-i dă orasielulu Calafatu la Dunare, situat in facia Vidinului, prin urmare forte periculosu pentru aceea cetate, este érasi un'a din absurditatile acele, de cari numai diariile dualistice suntu capabile a publica. De alta parte promissiunea Russiei facuta catra Romani'a, ca ceea va mediuloci că Transilvani'a se poate fi adiectata pentru totdeauna la Romani'a, este legata de conditiunea esentiala, candu Austri'a impinsa si sedusa de unguri ar cutedia se se scole cu arme contra Russiei in favorea Turciei si spre sugrumarea poporeloru slave meridionale. Pentru acestu unicu casu a disu Russi'a, ca nu va mai suferi cu nice unu pretiu, că aceasta cetate numita Transilvani'a si forte pericolosa pentru Russi'a, că si pentru Romani'a, se mai remana la Ungari'a. Dér acestu lucru, prestat'a pre catu lu aretam noii, se scie mai bine de siiese luni. Adeca de candu magiarii au inceputu se maltratade pe serbi, se alerge multi din ei la turci si se amenintie cu bataia pe Russi'a. Pentru acelu casu spunea diariile din Londonu in ver'a trecuta, ca cea de antaiu base de operatiune va fi Transilvani'a. Dera totu din asemenea causa se presupunea, ca atunci neutralitatea Romaniei era se fia delaturata ca totul si ca statul nostru avea se intre in confederatiune defensiva si offensiva cu Russi'a, cu Itali'a si cu Germani'a, său adeca mai pe scurtu, era se se incinga bellu univerale, de care scie numai unulu Ddieu, déca suntemu scapati astazi, dupace in resultatele conferintiei dela Constantinopole nu prea crede nimeni.

Scirea spioniloru respandita despre stramutarea museului si a archivei dela Bucuresci la Tergoviste, vechi'a capitale a Munteniei, este érasi scoruita tendentiosa.

Ati vediutu din diariile nôstre ca tocmai acum a d. directoru alu archiveloru P. B. Hasden anuncia, ca s'a deschisu unu localu anume pentru cultivatorii istoriei, că se poate lucra in lantul archiveloru in tota comoditatea. Nici vorba de transportare. Mai antau ar trebui se curga vali de sange romanescu si turcescu.

Faim'a scornta de „Bucuresti Hiradó“, ca de fric'a invaziunii turcesci mai multe familie s'ar fi stramutat la Brasovu, este totu că si celealte luata din ventu si tendentiosa. Nici o familia nu s'a departat la Brasovu; *) din contra vinu mereu familie dela mosiile loru si dela orasie mici, spre a petrece érn'a in capitale. Din orasiele danubiane se retragu mai multu numai unele familie bulgarescu, scapate dincocce in vîr'a trecuta de furi'a tiraniloru, apoi multime de jidovi, cari pana acilea petreceau in acele orasie că prevaricanti si traficanti de marfuri de contrabanda, ca-ci se temu, că nu cumva turci veniendu, se-i spandiure său se-i traga in tiépa dupa datin'a loru.

Diariele maghiare spunu, ca armat'a russesca va trece Prutul pe la Focsani si ca Calafatul este pe malul dreptu alu Dunarii in Bulgaria. Asa sunt de sarantce redactiunile loru, incat u'au nice o charta de domne ajuta, că se nu se faca de risulu scolarilor din IV-a.

*) Adeverim si noi, ca afara de cate unu comercante singuraticu, de cari avemu aici totu deun'a, nici o familia din Romani'a nu s'a stramutat la noi in Brasovu.

Red.

Nu ministrul I. Brateanu, ci fratele seu Dimitrie Bratianu se afla in missiune la conferinti'a din Constantinopole, datu langa generalulu Ghica, actuale agentu diplomaticu alu Romaniei. Nu dlu Manole Costache Iepureanu, ci Ioanu Brateanu e ministrul presiedinte in ministeriul actualu. Vedu ca diariile maghiare doresc din sufletu caderea ministeriului nostru, dera mai potu asteptă.

Ne tienuramu obligati a rectifică inca si asta data celu pucinu acestea din legionulu de falsificari tendentiöse, ca pentru infruntarea toturoru minciunilor lipsește spatiul la unu diariu că Gazeta. Ve mai dicem odata: fiti forte ageri in examinarea sciriloru si aveti patientia.

Beiusiu 12 Dec. 1876. In urmarea decisiunii din siedinti'a a opt'a, tenerimea studiosa la archi-gimnasiulu Bejusianu, inspirata de recunoscinti'a ce o pastră facia de meteorii de pre orizontulu romanismului, intre cari in prim'a linia patronulu si fundatoriul Parnasului romanu crisanu, fericitul si nemuritorul episcopu Samuil Vulcanu, precum in anii trecuti, asia si in acesta, in 25 l. c. in modulu de pana acumu, va serbă festivitatea aniversaria intru memori'a sacra a Acelei i'a-si.

Rocn'a vechia 10 Dec. In 27 Novembre a. c. camu pre la 8 ore a. m. d. jude procesualu alu Rocnei, in urm'a unei ordinatiuni ministeriale, a scosu prin forția de gendarmi statu pre 2 investigatori catu si pre parochulu gr. cath. respective protopopulu Clemente Lupşianu si pruncii din edificiul scolei confes. gr. cath., care a fostu proprietatea privata a acelui scolă; er' mobilele si rebuscile scolastice a voită a le scote cu tieganii, ceea ce inse nu i-a successu la mari'a s'a d. szol gabirau, ca-ce vediendu poporul c-ea ce se intempla cu scol'a facuta prin ei si pre pamantu granitairescu — la care au spesat in an. 1873 preste 3000 fl. v. a., n'au lasatu a fi batujocoriti tocmai in unu asia gradu. Dlu jude inse spre a-si potede duce actul in deplinire — si că nu cumva se-si pierda osulu de rosu, numai decatul a aratatu la comitatul, de unde in 29 Novembre a venit dlu protonotariu alu comitatului intrunitu Bistritia-Nasaudu, dlu Besianu, si au golit scol'a — implendu stratele de bance, carti si alte rebuscile scolastice.

Unu atare casu nu sciu se se fi mai intemplatu undeava, neci in regatulu Austro-ung., ba potu dice in intrég'a Europa; si apoi inca in tempulu de érna tocmai că cu Tofalenii. — Nu scim in care secolu traimu! ca-ce vedem, ca aceasta scola se despăra pre o cale illegale de dreptul ei de proprietatea privata si in acelle edificia s'a inlocuitu scol'a populara de statu, facuta pentru minarii din Rocn'a (Ruconium).

La aceasta au datu ansa unii domni renegati dela officiulu montanu din Rocn'a. Acesti domni lucră din respoteri la ruinarea poporului romanu fostu granitarii din aceasta comuna; acestora inca este a se atribusi fapt'a de susu.

E unu lucru forte dorerosu, candu 180 prunci, cari cercetăza scol'a currentu, se pierda acum tempulu pre strate, pentru ca comun'a confes. gr. cath. nu dispune de altu edificiu coresponditoru de scola; precandu minarii au scola destulu de corespondientia, era scolari abia au a 4-a parte din nr. romaniloru. Dorere inse, ca-ce din localulu destinat pentru scola, acei domni au facut Casina; er' pre noi si pruncii nostri ne au scosu cu forti'a afara (!!?)

Precum se vede intentiunea inaltului regimur este, că prin scol'a comunala a minariloru din Rocn'a cu tempu se ne faca si pre noi maghiari; der' fia asiguratu regimulu actualu maghiaru, ca precum sub absolutismu nu neamu facutu nemti, nici acumu nu ne vom face maghiari, ca-ce:

De n'a peritu romanulu, candu n'au avutu lumeni; acumu in daru se incercă crudii se ne rapescă chiaru limb'a, ca-ci morti nu o mai damu!

Senatulu sc. a appellat la inaltulu ministeriu de cultu si instructiune publica, recursulu s'a compusu in limb'a romana si maghiara, s'au promovatu prin M. ordinariatu gr. cath. de Gherla. Afara de aceea s'a luat si advocații, care se faca pasii de lipsa pre calea legei. Ve rogut dreptu aceea, că in interessulu poporului romanu se publicati acesta trista scena, că se vădă lumea, ca in ce tempuri fatale traimu. — Unu interessatul.

In caus'a aceasta mai primiram una corespondentia, care adeveresce cele de susu; inse chiaru si

